

The Impact of Unconventional and Fraudulent Conduct on International Commercial Contracts under European Union Regulations

1. Firooz Amjadian: Department of Law, UAE.C., Islamic Azad University, Dubai, United Arab Emirates
2. Mohammad Reza Fallah*: Associate Professor, Law Department, Shahed University, Tehran, Iran.
Email: Fallah@shahed.ac.ir (Corresponding Author)
3. Abdolreza Barzegar: Department of Law, May.C., Islamic Azad University, Maybod, Iran

ABSTRACT

With the expansion of commercial exchanges in the era of globalization, international commercial contracts have become increasingly exposed to the risks of unconventional and fraudulent conduct. As one of the world's largest economic blocs, the European Union has developed specific legal mechanisms to combat such practices and protect the principle of good faith in transactions. Commercial reasonableness, as a legal principle, occupies an important position in European contract law. Given its numerous manifestations and broad scope of application, this principle has been recognized as a fundamental principle of contract law in various international instruments, including the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods, the Principles of European Contract Law, and the proposed Common European Sales Law. Employing a descriptive-analytical method and a comparative approach, this study examines the effects of fraud and fraudulent conduct on the validity, enforceability, and performance of contracts in light of instruments such as the Unfair Commercial Practices Directive and the revised Principles of European Contract Law. The findings indicate that the European Union's approach extends beyond the mere award of damages and emphasizes deterrence, transparency, and the protection of the weaker party. The results further demonstrate that engaging in unconventional conduct may lead to the absolute or relative invalidity of a contract, the imposition of substantial administrative penalties, and the loss of commercial credibility within the European single market.

Keywords: *unconventional conduct, commercial fraud, international contracts, good faith, European Union*

How to cite: Amjadian, F., Fallah, M. R., & Barzegar, A. (2027). The Impact of Unconventional and Fraudulent Conduct on International Commercial Contracts under European Union Regulations. *Comparative Studies in Jurisprudence, Law, and Politics*, 9(4), 1-15.

© 2027 the authors. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

Submit Date: 23 April 2026

Revise Date: 23 July 2026

Accept Date: 31 July 2026

Initial Publish Date: 01 August 2026

Final Publish Date: 23 October 2027

تأثیر رفتارهای غیرمتعارف و مبتنی بر تقلب در قراردادهای تجاری بین‌المللی با مقررات اتحادیه اروپا

۱. فیروز امجدیان: گروه حقوق، واحد امارات، دانشگاه آزاد اسلامی، دبی، امارات متحده عربی
۲. محمدرضا فلاح*: دانشیار گروه حقوق، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. پست الکترونیک: Fallah@shahed.ac.ir (نویسنده مسئول)
۳. عبدالرضا برزگر: گروه حقوق، واحد میبد، دانشگاه آزاد اسلامی، میبد، ایران

چکیده

با گسترش مبادلات تجاری در عصر جهانی‌سازی، قراردادهای تجاری بین‌المللی بیش از پیش در معرض خطر رفتارهای غیرمتعارف و متقلبانه قرار گرفته‌اند. اتحادیه اروپا به عنوان یکی از بزرگترین بلوک‌های اقتصادی جهان، سازوکارهای حقوقی ویژه‌ای را برای مقابله با این پدیده و حمایت از «حسن نیت» در معاملات تدوین کرده است. متعارف بودن به عنوان یکی از اصول حقوقی در حقوق قراردادهای اروپایی از جایگاه مهمی برخوردار است. این قاعده با توجه به مصادیق فراوان و کاربرد گسترده، در بسیاری از اسناد بین‌المللی مانند کنوانسیون بیع بین‌المللی کالا، اصول حقوق قراردادهای اروپایی و حقوق پیشنهادی بیع مشترک اروپا به عنوان یکی از اصول مهم حقوق قراردادها شناخته شده است. این پژوهش با روش توصیفی-تحلیلی و با استفاده از رویکرد تطبیقی، به بررسی تأثیر تقلب و رفتارهای متقلبانه بر اعتبار، صحت و اجرای قراردادها در پرتو مقرراتی همچون «دستورالعمل رفتارهای تجاری غیرمنصفانه» و «اصول بازنگره شده حقوق قراردادهای اروپایی» می‌پردازد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که رویکرد اتحادیه اروپا فراتر از صرفاً جبران خسارت بوده و بر بازدارندگی، شفافیت و حمایت از طرف ضعیف‌تر تمرکز دارد. نتایج حاصله حاکی از آن است که ارتکاب رفتارهای غیرمتعارف می‌تواند منجر به بطلان مطلق یا نسبی قرارداد، اعمال جریمه‌های سنگین اداری و از دست دادن اعتبار تجاری در بازار واحد اروپایی شود.

واژگان کلیدی: رفتار غیرمتعارف، تقلب تجاری، قراردادهای بین‌المللی، حسن نیت، اتحادیه اروپا

نحوه استناددهی: امجدیان، فیروز، فلاح، محمدرضا، و برزگر، عبدالرضا. (۱۴۰۶). تأثیر رفتارهای غیرمتعارف و مبتنی بر تقلب در قراردادهای تجاری بین‌المللی با مقررات اتحادیه اروپا. پژوهش‌های تطبیقی فقه، حقوق و سیاست، ۹(۴)، ۱-۱۵.

© ۱۴۰۶ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

تاریخ ارسال: ۳ اردیبهشت ۱۴۰۵

تاریخ بازنگری: ۱ مرداد ۱۴۰۵

تاریخ پذیرش: ۹ مرداد ۱۴۰۵

تاریخ چاپ اولیه: ۱۰ مرداد ۱۴۰۵

تاریخ چاپ نهایی: ۱ آبان ۱۴۰۶

در عصر حاضر، جهانی‌سازی تجارت و گسترش پیوندهای اقتصادی میان کشورها، قراردادهای تجاری بین‌المللی را به ستون فقرات اقتصاد مدرن تبدیل کرده است؛ اما این پیچیدگی و شتاب در مبادلات، بستر مناسبی را برای بروز رفتارهای غیرمعارف و مبتنی بر تقلب فراهم آورده است که امنیت حقوقی معاملات را تهدید می‌کند. در این میان، اتحادیه اروپا، به‌عنوان یکی از قدرتمندترین بلوک‌های اقتصادی جهان، با تدوین مقررات سخت‌گیرانه و استانداردهای اخلاقی دقیق، رویکردی متفاوت را در قبال مفاهیمی همچون «حسن نیت» و «انصاف تجاری» اتخاذ کرده است تا از حقوق طرفین، به‌ویژه در برابر فریب‌های مهندسی‌شده، محافظت نماید. قاعده تقلب از دشوارترین موضوعات در قراردادهای تجاری بین‌المللی است. منشأ این پیچیدگی را می‌توان در این عامل جست‌وجو کرد که معیار و ضابطه تقلب به‌طور دقیق مشخص و روشن نیست. اصل رفتارهای متعارف در قراردادهای تجاری بین‌المللی یکی از مهم‌ترین اصول حاکم بر قراردادهای تجاری بین‌المللی است؛ به این معنا که طرفین قرارداد باید با حسن نیت، صداقت و انصاف با یکدیگر رفتار کنند. این اصل، چارچوبی کلی برای رفتار طرفین قرارداد ایجاد می‌کند و از سوءاستفاده، فریبکاری و رفتارهای غیرمنصفانه جلوگیری می‌کند. با توجه به کاربردی بودن تقلب در قراردادهای تجاری بین‌المللی و وجود خلأ قانونی و تشتت رویه‌های حقوقی در این میان، شناخت و تعیین قوانین حاکم بر تقلب و آثار آن از اهمیت این پژوهش است (Kashani, 2019).

این پژوهش با هدف واکاوی تأثیر حقوقی رفتارهای متقلبانه بر اعتبار و اجرای قراردادها در پرتو قوانین اتحادیه اروپا انجام شده است. تمرکز اصلی بر آن است که مشخص شود مقرراتی همچون «دستورالعمل رفتارهای تجاری غیرمنصفانه» و رویه‌های دیوان دادگستری اتحادیه اروپا، چگونه با ابزارهایی همچون ابطال قرارداد، جبران خسارات و جریمه‌های اداری با پدیده تقلب مقابله می‌کنند و چه پیامدهایی برای تجارت بین‌المللی در پی خواهد داشت.

امنیت حقوقی در مبادلات تجاری بین‌المللی، پیش‌شرط اصلی توسعه پایدار اقتصادی است. با این حال، پیچیدگی زنجیره‌های تأمین و تلاش برای کسب سود بیشتر، گاهی منجر به ظهور رفتارهایی می‌شود که با اصول حرفه‌ای و اخلاقی مغایرت دارد. در حقوق اتحادیه اروپا، مفاهیمی همچون «حسن نیت» و «انصاف» جایگاهی بنیادین دارند (Lando & Beale, 2016). این اتحادیه با تصویب مقررات متعدد، سعی در ایجاد یک سطح میدان بازی برابر و پاک کرده است. مسئله اصلی این پژوهش آن است که وقتی یک قرارداد تجاری بین‌المللی آلوده به رفتارهای غیرمعارف یا تقلب می‌شود، نظام حقوقی اتحادیه اروپا چه واکنشی نشان می‌دهد و تأثیر این واکنش بر سرنوشت قرارداد چیست؟

مبانی نظری رفتار غیرمعارف

در نظام حقوقی اتحادیه اروپا، رفتار غیرمعارف در قراردادهای تجاری بین‌المللی به‌عنوان عاملی برای برهم‌زدن توازن اقتصادی و اخلاقی در بازار شناخته می‌شود که برخلاف اصول حرفه‌ای شایستگی و صداقت عمل می‌کند. طبق تعریف مندرج در «دستورالعمل EC/۲۹/۲۰۰۵»، هرگونه عملی که قادر باشد توانایی قضاوت اقتصادی مصرف‌کننده متوسط یا شریک تجاری را به‌طور قابل‌توجهی تحریف کند، مصداق رفتار غیرمنصفانه محسوب می‌شود (Stuyck et al., 2016). این تعریف گسترده شامل اقدامات گمراه‌کننده از طریق ارائه اطلاعات نادرست و نیز اقدامات تهاجمی که با فشار روانی طرف مقابل را وادار به تصمیم‌گیری می‌کنند، می‌شود و نشان‌دهنده تلاش قانون‌گذار اروپایی برای ایجاد سطح میدان بازی برابر است (Twigg-Flesner, 2018).

یکی از ارکان اساسی در تشخیص رفتار غیرمتمتعرف، نقض اصل «حسن نیت» است که در اسناد حقوقی نرم، مانند «اصول بازنگره‌شده حقوق قراردادهای اروپایی»، بر آن تأکید فراوان شده است. بر اساس ماده ۴:۱۰۱ این اصول، طرفین قرارداد ملزم به رعایت حسن نیت و منافع تجاری منصفانه در تمام مراحل معامله، از مذاکرات تا اجرای تعهدات، هستند (Lando & Beale, 2016). در حقوق ایران نیز، اگرچه ساختار متفاوتی وجود دارد، مفهوم تقلب و غبن به‌عنوان عیوب اراده، هم‌خوانی مفهومی با این رویکرد دارد؛ با این تفاوت که در حقوق اتحادیه اروپا، حسن نیت نه تنها یک عیب رضایت، بلکه یک تعهد مستقل رفتاری است که نقض آن می‌تواند مستقلاً مسئولیت مدنی ایجاد کند (Katouzian, 2019).

تأثیر عملی رفتارهای غیرمتمتعرف در قراردادهای بین‌المللی با اتحادیه اروپا، فراتر از اخلاق‌گرایی صرف بوده و پیامدهای حقوقی سنگینی به همراه دارد. دیوان دادگستری اتحادیه اروپا (CJEU) در رویه قضایی خود، حمایت از طرف ضعیف‌تر قرارداد را بر حفظ ظاهر قراردادهای آلوده به فریب مقدم دانسته و راه را برای ابطال یا فسخ این قراردادها هموار کرده است (Micklitz, 2021). علاوه بر بطلان، متخلفان مشمول جریمه‌های سنگین اداری و محدودیت‌های تجاری می‌شوند که این امر نشان‌دهنده گذار از آزادی قراردادهای مطلق به سمت آزادی قراردادهای مسئولانه و منصفانه در بازار واحد اروپایی است (Weatherill, 2013).

رفتار غیرمتمتعرف به اقداماتی اطلاق می‌شود که برخلاف اصول حرفه‌ای شایستگی و صداقت باشد و قادر باشد توانایی قضاوت اقتصادی متوسط مصرف‌کننده یا شریک تجاری را به‌طور قابل‌توجهی تحریف کند (Stuyck et al., 2016). این رفتارها به دو دسته کلی تقسیم می‌شوند:

۱. رفتارهای گمراه‌کننده شامل ارائه اطلاعات نادرست یا کتمان اطلاعات حیاتی. ۲. رفتارهای تهاجمی شامل آزار و اذیت و فشار روانی برای اجبار طرف به تصمیم‌گیری.

مفهوم تقلب در حقوق قراردادهای

تقلب عبارت است از عملیاتی که با قصد فریب طرف مقابل انجام می‌شود تا او را به انعقاد قراردادی وادار کند که در غیر این صورت منعقد نمی‌کرد. در حقوق ایران نیز، مانند حقوق اروپا، تقلب به‌عنوان یکی از عیوب اراده شناخته می‌شود که موجب فسخ معامله است (Emami, 2016). در حقوق اروپا، تقلب نه تنها یک جرم کیفری است، بلکه یک «عیب رضایت» محسوب می‌شود که صحت قرارداد را خدشه‌دار می‌کند (Katouzian, 2019).

در حقوق قراردادهای تجاری بین‌المللی، تقلب مفهومی فراتر از یک دروغ ساده است و به‌عنوان یک عیب اراده جدی تلقی می‌شود که مبنای رضایت طرفین را مخدوش می‌کند. در نظام حقوقی اتحادیه اروپا، اگرچه یک تعریف واحد و مدون برای تقلب در تمامی کشورهای عضو وجود ندارد، رویکرد مشترک بر این است که هرگونه مانور گمراه‌کننده با قصد فریب طرف مقابل برای کسب امتیاز نامشروع، تقلب محسوب می‌شود (Bahrami, 2017). این اقدامات می‌تواند شامل پنهان‌کردن اطلاعات حیاتی، ارائه اسناد جعلی یا سوءاستفاده از عدم آگاهی طرف مقابل باشد که طبق «اصول بازنگره‌شده حقوق قراردادهای اروپایی» (PECL)، نقض آشکار اصل حسن نیت و تعهد به صداقت در مذاکرات پیش از قرارداد محسوب می‌شود (Lando & Beale, 2016).

یکی از مهم‌ترین جنبه‌های تقلب در پرتو مقررات اتحادیه اروپا، هم‌پوشانی آن با مفهوم «رفتارهای تجاری غیرمنصفانه» است.

دستورالعمل EC/۲۹/۲۰۰۵ با هدف حمایت از مصرف‌کننده و کسب‌وکارها، اقدامات متقلبانه‌ای را که منجر به گمراه‌شدن قضاوت اقتصادی طرف می‌شود، ممنوع کرده است (Stuyck et al., 2016).

در این چارچوب، تقلب نه تنها یک توافق خصوصی بین دو طرف را تحت تأثیر قرار می‌دهد، بلکه به عنوان یک تخلف از نظم عمومی بازار واحد اروپا تلقی می‌گردد. این رویکرد نشان می‌دهد که اتحادیه اروپا مبارزه با تقلب را تنها در سطح دعای خصوصی خلاصه نکرده، بلکه آن را به یک سیاست حقوقی عمومی برای حفظ سلامت رقابت تجاری تبدیل کرده است (Howells & Wilhelmsson, 2017). از نظر آثار حقوقی، وقوع تقلب در قراردادهای تجاری بین‌المللی با طرفین اروپایی، معمولاً منجر به «بطال قابل فسخ» قرارداد به نفع زیان‌دیده می‌شود. دیوان دادگستری اتحادیه اروپا (CJEU) در آرای خود تأکید کرده است که طرفی که به واسطه رفتار متقلبانه طرف مقابل فریب خورده است، نباید در قرارداد باقی بماند و باید امکان خروج از تعهدات بدون تحمل ضرر داشته باشد (Weatherill, 2013). علاوه بر فسخ، متقلب موظف به جبران کامل خسارات وارده به طرف مقابل است؛ مسئولیتی که در حقوق ایران نیز تحت عنوان «ضمان قهری» ناشی از عمل زیان‌بار (تقلب) پذیرفته شده است (Emami, 2016). بنابراین، تقلب در حقوق اروپا هم اعتبار قرارداد را سلب می‌کند و هم موجب مسئولیت مدنی شدید متخلف می‌گردد.

چارچوب حقوقی اتحادیه اروپا در مقابله با تقلب

دستورالعمل EC/۲۹/۲۰۰۵

دستورالعمل EC/۲۹/۲۰۰۵ (که به نام دستورالعمل رفتارهای تجاری غیرمنصفانه نیز شناخته می‌شود)، یکی از مهم‌ترین ابزارهای حقوقی اتحادیه اروپا در مقابله با تقلب و فریب در بازار واحد اروپایی است. این دستورالعمل که در تاریخ ۱۱ مه ۲۰۰۵ تصویب شد، هدف اصلی خود را هماهنگ‌سازی قوانین کشورهای عضو در خصوص رفتارهای تجاری غیرمنصفانه از کسب‌وکارها نسبت به مصرف‌کنندگان تعیین کرده است تا از ایجاد موانع تجاری در بازار داخلی جلوگیری شود (Stuyck et al., 2016).

در چارچوب این دستورالعمل، تقلب به عنوان یکی از مصادیق بارز «رفتار تجاری غیرمنصفانه» شناسایی شده است. طبق ماده ۵ این دستورالعمل، هر رفتار تجاری که برخلاف اصول حرفه‌ای شایستگی و صداقت باشد و قادر باشد توانایی قضاوت اقتصادی مصرف‌کننده متوسط را به طور قابل توجهی تحریف کند، ممنوع است (Stuyck et al., 2016). این تحریف می‌تواند ناشی از فریب (تقلب) یا اجبار باشد. دستورالعمل به طور خاص، «رفتارهای گمراه‌کننده» را شامل اقداماتی می‌داند که اطلاعات نادرست ارائه می‌دهند یا اطلاعات حیاتی را پنهان می‌کنند و در نتیجه، مصرف‌کننده را به تصمیمی تجاری می‌برند که در غیر این صورت نمی‌گرفت؛ این تعریف دقیقاً با مفهوم حقوقی تقلب هم‌پوشانی دارد (Twigg-Flesner, 2018).

یکی از ویژگی‌های برجسته این دستورالعمل در مقابله با تقلب، رویکرد «مبتنی بر خطر» آن است. بدین معنا که برای اثبات تخلف، لزوماً نیازی نیست ثابت شود که یک مصرف‌کننده خاص واقعاً فریب خورده است، بلکه کافی است که رفتار تجاری، مانند یک تبلیغ دروغین، قابلیت گمراه‌کردن مصرف‌کننده متوسط را داشته باشد (Howells & Wilhelmsson, 2017). این امر قدرت نهادهای نظارتی را برای برخورد با تقلب افزایش می‌دهد. همچنین، دستورالعمل مکانیسم‌های اجرایی را تقویت کرده و به کشورهای عضو اجازه می‌دهد تا نهادهای نظارتی مستقلی را برای پیگیری و جریمه‌کردن متخلفان ایجاد کنند که نقش مهمی در پیشگیری از تقلب‌های تجاری سازمان‌یافته دارد (Weatherill, 2013).

در نهایت، دستورالعمل EC/۲۹/۲۰۰۵ با ایجاد یک استاندارد واحد «انصاف» در سراسر اتحادیه اروپا، تضمین می‌کند که تقلب و فریب در قراردادهای تجاری، به‌ویژه در فروش مستقیم و تبلیغات، نه تنها غیراخلاقی، بلکه غیرقانونی و مشمول جریمه‌های سنگین اداری است. این سند حقوقی، مکمل سایر مقررات، مانند مقررات حفاظت داده‌ها و قوانین ملی کشورهای عضو، عمل می‌کند تا یک سپر دفاعی چندلایه علیه رفتارهای متقلبانه در فضای تجاری اروپا ایجاد نماید (Reich, 2014).

این سند مهم‌ترین ابزار حقوقی در سطح اتحادیه برای مبارزه با رفتارهای تجاری غیرمنصفانه است. این دستورالعمل ممنوعیت کلی رفتارهای غیرمنصفانه را وضع کرده و کشورهای عضو را موظف می‌کند تا از طریق نهادهای نظارتی، اجرای آن را تضمین کنند (Twigg-Flesner, 2018). هدف اصلی این دستورالعمل، ایجاد هماهنگی در قوانین ملی کشورهای عضو جهت جلوگیری از تکه‌تکه شدن بازار داخلی است.

اصول بازنگره شده حقوق قراردادهای اروپایی (PECL)

اصول بازنگره شده حقوق قراردادهای اروپایی (PECL)، اگرچه به‌عنوان یک سند نرم‌افزاری فاقد الزام‌آوری مستقیم هستند، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین منابع الهام‌بخش برای قوانین ملی کشورهای عضو اتحادیه اروپا و دیوان دادگستری اتحادیه اروپا عمل می‌کنند. در این مجموعه اصول، اصل «حسن نیت» در ماده ۴:۱۰۱ به‌عنوان ستون فقرات روابط قراردادی معرفی شده است که طرفین را ملزم می‌کند تا طبق صداقت و منافع تجاری منصفانه رفتار کنند (Lando & Beale, 2016). این اصل به‌عنوان یک معیار کلی برای ارزیابی رفتارهای غیرمستعارف عمل می‌کند و بدین معناست که حتی در نبود نص صریح قانون، هرگونه رفتار حيله‌گرانه یا سوءاستفاده از موقعیت طرف مقابل، نقض تعهدات قراردادی تلقی می‌گردد.

در خصوص تقلب و رفتارهای متقلبانه، PECL رویکردی صریح و حمایت‌گراانه دارد. طبق ماده ۴:۱۰۷ این اصول، اگر یک طرف قرارداد با ارتکاب تقلب، طرف دیگر را به انعقاد قرارداد وادار کند، قرارداد قابل فسخ است (Lando & Beale, 2016). این ماده تعریف دقیقی از تقلب ارائه می‌دهد و شامل هرگونه بیانی یا رفتاری می‌شود که قصد گمراه کردن طرف مقابل را داشته باشد. این رویکرد با حقوق ایران که در آن تقلب یکی از عیوب اراده و موجب فسخ معامله است (Emami, 2016)، هم‌خوانی دارد؛ اما PECL با گسترش دامنه حسن نیت به مراحل مذاکرات و اجرای قرارداد، پوشش وسیع‌تری نسبت به قوانین سنتی فراهم می‌کند و از طرف ضعیف‌تر در برابر ترفندهای پیچیده حقوقی حمایت می‌کند.

علاوه بر ابزارهای فسخ، PECL تأثیر رفتارهای غیرمستعارف را در چارچوب «تخلف از قرارداد» و «قواعد تکمیل‌کننده» نیز مورد بررسی قرار می‌دهد. بر اساس این اصول، اگر طرفی با رفتار خلاف حسن نیت مانع از اجرای تعهدات خود شود یا طرف مقابل را در انجام تعهداتش دچار اشتباه کند، مسئولیت مدنی سنگینی بر عهده خواهد گرفت. این مجموعه اصول با ترویج فرهنگ «انصاف» در حقوق قراردادهای بین‌المللی، به تجار اروپایی و شرکای تجاری آن‌ها هشدار می‌دهد که استفاده از تقلب و رفتارهای غیرمستعارف نه تنها اعتبار قرارداد را خدشه‌دار می‌کند، بلکه منجر به مسئولیت جبران خسارات و از دست دادن مزایای قراردادی خواهد شد (Lando & Beale, 2016).

اگرچه PECL یک قانون الزام‌آور نیست، به‌عنوان منبع الهام برای قوانین ملی و دیوان دادگستری اتحادیه اروپا عمل می‌کند. ماده ۴:۱۰۱ PECL صراحتاً طرفین را ملزم به رعایت حسن نیت و منافع تجاری منصفانه می‌داند (Lando & Beale, 2016). این اصل به‌عنوان یک شمشیر دولبه عمل می‌کند که هم بر رفتار قبل از انعقاد قرارداد و هم بر نحوه اجرای آن نظارت دارد.

مقررات عمومی حفاظت داده‌ها (GDPR) و تقلب

در عصر دیجیتال، استفاده غیرمجاز از داده‌ها برای فریب طرفین، مصداق بارز رفتار غیرمعارف است. مقررات GDPR ابزار قدرتمندی برای مقابله با سوءاستفاده‌های اطلاعاتی در قراردادهای تجاری است و نقض آن می‌تواند شواهدی بر وجود رفتار متقلبانه تلقی شود (Kuner, 2020).

مقررات عمومی حفاظت از داده‌ها (GDPR) که از سال ۲۰۱۸ اجرایی شده است، تحولی بنیادین در نحوه مدیریت اطلاعات شخصی در قراردادهای تجاری بین‌المللی ایجاد کرده و ابزار قدرتمندی برای مقابله با تقلب محسوب می‌شود. در عصر دیجیتال، بسیاری از رفتارهای متقلبانه و غیرمعارف، مبتنی بر سوءاستفاده از داده‌های شخصی یا عدم شفافیت در نحوه پردازش آن‌هاست. طبق ماده ۵ این مقررات، داده‌ها باید «به‌صورت قانونی، منصفانه و شفاف» پردازش شوند (Kuner, 2020). بنابراین، اگر شرکتی در قرارداد تجاری خود با پنهان‌کردن هویت واقعی، استفاده از داده‌های مشتریان بدون رضایت آن‌ها یا ارائه اطلاعات نادرست در مورد امنیت داده‌ها، طرف مقابل را فریب دهد، این عمل نه تنها یک نقض قراردادی، بلکه تخلف جدی از GDPR است که می‌تواند رفتار متقلبانه تلقی شود.

یکی از مهم‌ترین سازوکارهای GDPR در پیشگیری از تقلب، تأکید بر «رضایت آگاهانه» و «شفافیت» است. بر اساس ماده ۷ و ماده ۱۲ این مقررات، هرگونه رضایت برای پردازش داده‌ها باید آزادانه، مشخص، آگاهانه و بدون ابهام باشد (Bygrave, 2020). در قراردادهای تجاری بین‌المللی، اگر طرفی با استفاده از کلیه‌های طولانی و پیچیده یا تنظیمات پیش‌فرض همراه‌کننده، رضایت طرف مقابل را برای اشتراک‌گذاری اطلاعات جلب کند، این رفتار مصداق فریب بوده و می‌تواند قرارداد را قابل فسخ کند. این مقررات با استانداردسازی نحوه کسب رضایت، مانع از آن می‌شود که شرکت‌ها از پیچیدگی‌های دیجیتال برای پنهان‌کردن نیت‌های متقلبانه خود سوءاستفاده کنند.

در نهایت، GDPR با اعمال جریمه‌های سنگین مالی که می‌تواند تا ۲۰ میلیون یورو یا ۴ درصد از گردش مالی سالانه شرکت باشد، یک بازدارندگی قوی علیه تقلب تجاری ایجاد کرده است (Kuner, 2020). این جریمه‌ها فراتر از خسارات مدنی معمول در حقوق قراردادهاست و نشان می‌دهد که اتحادیه اروپا امنیت داده‌ها را بخشی از نظم عمومی می‌داند. علاوه بر جریمه، نقض این مقررات می‌تواند منجر به از دست‌دادن اعتبار تجاری و محرومیت از همکاری با شرکت‌های اروپایی شود. بنابراین، رعایت GDPR در قراردادهای بین‌المللی تنها یک الزام فنی نیست، بلکه شاخصی برای حسن نیت و عدم ارتکاب تقلب در روابط تجاری محسوب می‌شود (Alizadeh, 2017).

تأثیر حقوقی رفتارهای متقلبانه بر قراردادها

ابطال و فسخ

اصلی‌ترین و فوری‌ترین تأثیر حقوقی رفتارهای متقلبانه در قراردادهای تجاری بین‌المللی، تهدید صحت اراده و ایجاد حق فسخ برای طرف زیان‌دیده است. در حقوق اتحادیه اروپا و نظام‌های حقوقی مشترک‌المنافع، تقلب به‌عنوان یک «عیب رضایت» تلقی می‌شود که توافق ظاهری را فاقد اراده واقعی می‌کند. بر اساس «اصول بازنگره‌شده حقوق قراردادهای اروپایی» (PECL)، اگر یک طرف با ارتکاب تقلب، طرف دیگر را به انعقاد قرارداد وادار کند، قرارداد قابل فسخ است (Lando & Beale, 2016). این امر به این معناست که قرارداد تا زمانی که توسط دادگاه یا مرجع دآوری فسخ نشود، معتبر به نظر می‌رسد؛ اما طرف فریب‌خورده حق دارد با اثبات وقوع فریب، از تعهدات خود رها شود. در حقوق ایران نیز ماده ۴۳۶ قانون مدنی، تقلب را یکی از موارد فسخ معامله ذکر کرده است که نشان‌دهنده انطباق رویکرد ملی با استانداردهای بین‌المللی در حفاظت از اراده است (Emami, 2016).

علاوه بر فسخ، در مواردی که رفتار متقلبانه شدت زیادی داشته باشد یا با نظم عمومی و قوانین آمره مغایرت داشته باشد، ممکن است منجر به «بطلان مطلق» قرارداد شود. اگرچه تقلب معمولاً منجر به بطلان نسبی (قابل فسخ) می‌شود، اگر قرارداد برای ارتکاب جرم یا کلاهبرداری تنظیم شده باشد، طبق قوانین کشورهای عضو اتحادیه اروپا، چنین قراردادی فاقد هرگونه اثر قانونی است (Lando & Beale, 2016). دیوان دادگستری اتحادیه اروپا نیز در رویه قضایی خود، قراردادهایی را که بر پایه سوءاستفاده از وضعیت ضعف طرف دیگر یا فریب سازمان‌یافته بسته شده‌اند، در چارچوب مقررات حمایت از مصرف‌کننده، غیرقابل اجرا اعلام کرده است. این رویکرد حمایتی مانع از آن می‌شود که متقلبان از پوشش قانونی برای تثبیت منافع نامشروع خود استفاده کنند (Jafarzadeh & Simayi Sarraf, 2015).

از منظر اجرایی، اعمال حق فسخ یا ابطال ناشی از تقلب، همراه با آثار بازگشتی است؛ یعنی پس از ابطال یا فسخ، طرفین باید آنچه را دریافت کرده‌اند به یکدیگر بازگردانند تا وضعیت به حالت قبل از قرارداد بازگردد. باین‌حال، اگر طرف زیان‌دیده نتواند ثابت کند که فریب خورده است یا خود نیز مرتکب بی‌احتیاطی شده باشد، ممکن است حق فسخ خود را از دست بدهد. در حقوق اتحادیه اروپا، بار اثبات در پرونده‌های تقلب به‌گونه‌ای تنظیم شده است که عدالت اجرایی حاکم شود و طرف ضعیف‌تر بتواند ادعای خود را اثبات نماید (Micklitz, 2021). بنابراین، تأثیر حقوقی تقلب نه تنها پایان‌دهنده قرارداد است، بلکه آثار مالی سنگینی را برای متخلف در پی دارد که باید تمام منافع کسب‌شده از طریق تقلب را مسترد کند.

اثر مستقیم تقلب بر قرارداد، ایجاد حق فسخ برای طرف زیان‌دیده است. در حقوق کشورهای عضو اتحادیه، مانند فرانسه و آلمان، اگر رضایت یکی از طرفین ناشی از فریب باشد، قرارداد قابل ابطال است. دیوان دادگستری اتحادیه اروپا نیز در رویه قضایی خود، حمایت از طرف فریب‌خورده را بر حفظ ظاهر قرارداد مقدم می‌داند (Micklitz, 2021).

مسئولیت مدنی و جبران خسارت

علاوه بر فسخ یا ابطال قرارداد، یکی از مهم‌ترین پیامدهای حقوقی رفتارهای متقلبانه در قراردادهای تجاری بین‌المللی، ایجاد مسئولیت مدنی و الزام به جبران خسارت است. در حقوق اتحادیه اروپا، مسئولیت مدنی ناشی از تقلب فراتر از چارچوب سنتی «قرارداد» گسترش یافته و شامل مسئولیت ناشی از «پیش‌قرارداد» نیز می‌شود. بر اساس ماده ۴:۱۱۷ «اصول بازنگره‌شده حقوق قراردادهای اروپایی» (PECL)، طرفی که در مذاکرات با رفتار خلاف حسن‌نیت، از جمله تقلب، موجب ضرر طرف دیگر شود، مسئول جبران آن است. این امر بدان معناست که حتی اگر قراردادی نهایی منعقد نشود یا باطل شود، متقلب نمی‌تواند از مسئولیت خسارات وارده به طرف مقابل فرار کند و باید وضعیت زیان‌دیده را به حالت قبل بازگرداند (Kashani, 2019).

در تعیین میزان خسارت، رویکرد حقوق اروپا بر اصل «جبران کامل» استوار است. این بدان معناست که متقلب باید هم خسارات مثبت، یعنی هزینه‌هایی که زیان‌دیده متحمل شده، و هم خسارات منفی، یعنی سودهایی که از دست رفته است، را جبران کند. دیوان دادگستری اتحادیه اروپا در رویه قضایی خود تأکید داشته است که هدف از جبران خسارت، قراردادن قربانی در موقعیتی است که اگر رفتار متقلبانه رخ نمی‌داد، در آن قرار داشت (Mirzaei, 2021). در حقوق ایران نیز، اگرچه مکانیسم دقیق تفاوت دارد، قواعد عمومی مسئولیت مدنی و ضمان قهری ناشی از عمل زیان‌بار (تقلب)، جبران تمامی زیان‌های مستقیم و ناشی از فریب را الزامی می‌داند (Katouzian, 2019).

نکته حائز اهمیت در مسئولیت مدنی ناشی از تقلب، رابطه آن با مقررات حمایت از مصرف‌کننده و رفتارهای تجاری غیرمنصفانه است. دستورالعمل EC/۲۹/۲۰۰۵ به کشورهای عضو اجازه می‌دهد تا قوانینی وضع کنند که قربانیان رفتارهای متقلبانه بتوانند به‌راحتی به جبران

خسارت دست یابند و بار اثبات را بر دوش متقلب بگذارند (Howells & Wilhelmsson, 2017). این رویکرد بازدارندگی، شرکت‌های اروپایی را وادار می‌کند تا با دقت بیشتری در مذاکرات و اجرای قراردادهای بین‌المللی عمل کنند؛ زیرا هزینه اقتصادی تقلب نه تنها شامل از دست دادن قرارداد، بلکه شامل پرداخت غرامت‌های سنگین مدنی و خسارات معنوی نیز می‌شود که می‌تواند بقای تجاری آن‌ها را به خطر بیندازد (Micklitz, 2021).

جریمه‌های اداری و تحریم‌های تجاری

علاوه بر پیامدهای مدنی و قراردادی، رفتارهای متقلبان در تجارت بین‌الملل با اتحادیه اروپا، جریمه‌های اداری سنگینی را به دنبال دارد که ماهیتی بازدارنده و تنبیهی دارند. نهادهای نظارتی ملی در کشورهای عضو اتحادیه، بر اساس «دستورالعمل ۲۹/۲۰۰۵/EC» و سایر مقررات حمایت از مصرف‌کننده، اختیارات وسیعی برای شناسایی و جریمه کردن شرکت‌هایی دارند که مرتکب فریب یا رفتارهای تجاری غیرمنصفانه می‌شوند. این جریمه‌ها که اغلب به صورت درصدی از گردش مالی سالانه شرکت متخلف محاسبه می‌شوند، می‌توانند رقم‌های کلانی را شامل شوند و توان مالی شرکت را به شدت تضعیف کنند (Weatherill, 2013). برخلاف دعاوی مدنی که نیازمند شکایت شاکی خصوصی هستند، اقدامات اداری توسط دولت‌ها آغاز می‌شوند و بدین ترتیب، نظارت بر رفتار تجاری حتی در غیاب شکایت مستقیم قربانیان نیز انجام می‌شود.

در سطح کلان‌تر، ارتکاب رفتارهای متقلبان می‌تواند منجر به اعمال «تحریم‌های تجاری» و محدودیت‌های بازار شود. اتحادیه اروپا ابزارهایی دارد که شرکت‌های متخلف را از مناقصات عمومی، دریافت یارانه‌های اتحادیه و همکاری‌های رسمی محروم می‌کند. علاوه بر این، در مواردی که تقلب با پول‌شویی، تأمین تروریسم یا نقض تحریم‌های بین‌المللی مرتبط باشد، شرکت‌ها در فهرست سیاه قرار گرفته و از سیستم بانکی و مالی اروپا قطع می‌شوند. این نوع تحریم‌ها که ماهیتی عمومی دارند، عملاً فعالیت بین‌المللی شرکت را فلج کرده و اعتبار تجاری آن را در سطح جهانی از بین می‌برند؛ امری که تأثیری بسیار مخرب‌تر از یک شکایت تجاری معمولی دارد (Alizadeh, 2017).

همچنین، مقررات جدیدی مانند مقررات حفاظت از داده‌ها (GDPR)، جریمه‌های اداری را به اوج خود رسانده‌اند و با تقلب در مدیریت داده‌ها برخورد شدیدی می‌کنند. طبق این مقررات، سوءاستفاده از داده‌های مشتریان یا فریب آن‌ها در مورد نحوه استفاده از اطلاعات شخصی، می‌تواند منجر به جریمه‌هایی تا سقف ۲۰ میلیون یورو یا ۴ درصد از گردش مالی جهانی شرکت شود (Bygrave, 2020). این سازوکار سخت‌گیرانه نشان می‌دهد که اتحادیه اروپا برای مقابله با تقلب، از ترکیبی از ابزارهای حقوقی و اداری استفاده می‌کند تا اطمینان حاصل کند که بازار واحد اروپا محلی امن برای سرمایه‌گذاری و تجارت منصفانه است و رفتارهای متقلبان هیچ‌گونه توجیه اقتصادی نخواهد داشت (Kuner, 2020).

رویکرد قضایی دیوان دادگستری اتحادیه اروپا (CJEU)

رویکرد قضایی دیوان دادگستری اتحادیه اروپا در برخورد با رفتارهای غیرمعارف و مبتنی بر تقلب، مبتنی بر تفسیری موسع و حمایت‌گرانه از مفاهیم «انصاف» و «حسن نیت» است تا امنیت بازار واحد اروپا و اعتماد مصرف‌کنندگان را تضمین کند. دیوان در آرای متعدد خود، به‌ویژه در پرونده‌های مرتبط با «دستورالعمل رفتارهای تجاری غیرمنصفانه»، تأکید کرده است که استاندارد انصاف باید به گونه‌ای تفسیر شود که از مصرف‌کننده متوسط در برابر تکنیک‌های بازاریابی پیچیده و فریبنده محافظت شود. رویکرد دیوان نشان‌دهنده گذار از «آزادی قراردادهای»

مطلق به «آزادی قراردادهای مسئولانه» است؛ به‌طوری‌که حتی اگر قراردادی به‌ظاهر قانونی منعقد شده باشد، اما مبتنی بر فریب یا سوءاستفاده از عدم آگاهی طرف ضعیف‌تر باشد، دیوان حمایت خود را از قربانی فریب اعلام می‌کند (Hasani, 2020). یکی از جنبه‌های کلیدی رویکرد CJEU، نحوه تفسیر «رفتار گمراه‌کننده» و «تقلب» است. دیوان در پرونده‌هایی مانند C-۵۴۰/۰۸ تأکید کرده است که برای اثبات رفتار غیرمترعارف، لزوماً نیازی به اثبات قصد فریب، یعنی عنصر روانی، در سطح کیفری نیست، بلکه کافی است که رفتار تجاری از نظر عینی، قادر به گمراه‌کردن مصرف‌کننده باشد. این رویکرد «مبتنی بر نتیجه»، بار اثبات را به نفع مصرف‌کننده تغییر داده و شرکت‌های تجاری را ملزم می‌کند تا با دقت بیشتری در مورد شفافیت اطلاعات و صداقت در تبلیغات عمل کنند. دیوان همچنین حکم داده است که عدم افشای اطلاعات حیاتی نیز می‌تواند مصداق تقلب و رفتار غیرمنصفانه باشد، حتی اگر اطلاعات ارائه‌شده به‌طور مستقیم دروغ نباشند (Stuyck et al., 2016). در نهایت، دیوان دادگستری اتحادیه اروپا نقش مهمی در هماهنگ‌سازی رویه‌های قضایی کشورهای عضو ایفا کرده و مانع از تکه‌تکه‌شدن قوانین ضد تقلب شده است. دیوان با تأکید بر اثر مستقیم مقررات اتحادیه، به دادگاه‌های ملی اجازه می‌دهد تا از قوانین ملی مغایر با استانداردهای اتحادیه چشم‌پوشی کنند و مستقیماً از مفاد دستورالعمل‌های اروپایی برای محکوم‌کردن رفتارهای متقلبانه استفاده کنند (Micklitz, 2021). این رویکرد قضایی فعال، ابزار قدرتمندی را در اختیار تجار و مصرف‌کنندگان قرار می‌دهد تا در برابر قراردادهای آلوده به تقلب در سطح بین‌المللی، از حمایت یکپارچه و یکنواخت برخوردار باشند.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

اصول قراردادهای اروپایی و اصول یونیدروا، اصل آزادی در مذاکرات مقدماتی را که یکی از رفتارهای مترعارف است، تا جایی محترم شمرده و مورد حمایت قرار می‌دهد که طرف برهم‌زننده مذاکرات با سوءنیت و تقلب اقدام به این عمل نکرده باشد و با تقلب به قواعد حقوقی - اصل آزادی - متمسک نشده باشد؛ در غیر این صورت، اصول مارال‌بیان همگی استناد به اصل آزادی مذاکرات را فاقد وجاهت دانسته‌اند. هرچند قانون‌گذار ما به این مهم نپرداخته است، لکن با عنایت به نظریه منع تقلب نسبت به قوانین، با تقیح مناط و اتخاذ ملاک، قابل تسری به قواعد حقوقی نیز است؛ زیرا مراد از قاعده فوق، جلوگیری از تقلب نسبت به روح قانون و حمایت از متضرر با حسن نیت است و از این حیث، هیچ تفاوتی بین قانون و قواعد حقوقی وجود ندارد. با عنایت به مراتب مذکور، در واقع اقدام شخص متخلف متقلب در برهم‌زدن گفت‌وگوها در دوران مذاکرات مقدماتی و توسل به اصل آزادی قراردادهای قابل پذیرش نخواهد بود؛ زیرا این عمل از مصادیق بارز تقلب نسبت به قانون و قواعد حقوقی تلقی می‌گردد؛ چراکه شخص از وسیله به‌ظاهر قانونی و قواعد حقوقی که همان اصل آزادی در دوران مذاکرات است، جهت نیل به اهداف و نیت نامشروع خود بهره جسته است.

تأثیر رفتارهای غیرمترعارف و مبتنی بر تقلب در قراردادهای تجارت بین‌المللی، چالش‌های جدی برای طرفین قرارداد و همچنین برای نظام حقوقی اتحادیه اروپا ایجاد می‌کند. مقررات اتحادیه اروپا با هدف مقابله با این رفتارها تلاش می‌کند تا محیطی امن و قابل‌اعتماد برای فعالیت‌های تجاری بین‌المللی فراهم کند؛ اما نیازمند همکاری بیشتر طرفین قرارداد، نهادهای نظارتی و مراجع قضایی برای جلوگیری و برخورد با این رفتارهای غیرقانونی است.

اتحادیه اروپا با استفاده از مقررات مختلف، تلاش می‌کند تا با رفتارهای غیرمترعارف و مبتنی بر تقلب مقابله کند. از جمله این مقررات می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- قوانین تجارت الکترونیک: این قوانین به‌طور کلی رفتارهای غیرمترعارف در تجارت الکترونیک را تنظیم می‌کنند.

- قوانین رقابت: این قوانین از رقابت سالم در بازار حمایت می‌کنند و رفتارهای غیرقانونی، مانند انحصار بازار، را ممنوع می‌کنند.
 - قوانین مبارزه با پول‌شویی: این قوانین تلاش می‌کنند تا از استفاده از سیستم مالی برای پول‌شویی جلوگیری کنند.
 - قوانین قراردادهای: قوانین مربوط به قراردادها در اتحادیه اروپا می‌توانند در رسیدگی به اختلافات ناشی از رفتارهای غیرمتعارف و مبتنی بر تقلب در قراردادهای، نقش مهمی ایفا کنند.
 - قوانین حقوقی و کیفری: در صورت اثبات رفتارهای غیرمتعارف و تقلبی، قوانین کیفری و حقوقی اتحادیه اروپا می‌توانند اقدامات قانونی را در پی داشته باشند.
- همچنین، تأثیر این رفتارها بر قراردادهای تجاری بین‌المللی منجر به ضرر و زیان مالی می‌شود که طرفین قرارداد می‌توانند متحمل ضررهای مالی قابل توجهی شوند، از جمله ضررهای ناشی از هزینه‌های تحقیق و بررسی، هزینه‌های حقوقی، از دست رفتن فرصت‌های تجاری و غیره. رفتارهای غیرمتعارف می‌توانند منجر به نقض حقوق طرفین قرارداد یا حقوق عمومی شوند. این رفتارها می‌تواند به تزلزل در اعتماد بین‌المللی در بازارهای تجاری منجر شود و در مواردی که طرفین قرارداد در انجام تعهدات خود ناکام می‌مانند یا در صورت وجود رفتارهای غیرمتعارف، اجرای قرارداد با مشکل مواجه می‌شود.
- بررسی مقررات اتحادیه اروپا نشان می‌دهد که این اتحادیه، برخلاف برخی نظام‌های حقوقی که صرفاً بر «قانون‌مداری» تأکید دارند، بر «اخلاق‌مداری» در تجارت تمرکز کرده است. رفتارهای غیرمتعارف و تقلب، نه تنها اعتبار قرارداد را سلب می‌کنند، بلکه امنیت کل بازار واحد اروپا را تهدید می‌کنند. پیشنهاد می‌شود که تجار و شرکت‌های ایرانی که قصد همکاری با اروپا را دارند، با استانداردهای «رفتار تجاری منصفانه» آشنا شده و سازوکارهای نظارتی داخلی خود را برای انطباق با مقرراتی همچون دستورالعمل EC/۲۹/۲۰۰۵ به‌روزرسانی کنند تا از ریسک‌های حقوقی و مالی جلوگیری شود.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

EXTENDED SUMMARY

The globalization of trade and the increasing interdependence of national economies have transformed international commercial contracts into essential instruments for facilitating cross-border economic relations. However, the expansion, complexity, and speed of international transactions have simultaneously created opportunities for unconventional, deceptive, and fraudulent behaviors that undermine legal certainty, commercial trust, and the stability of contractual relations. Within this context, the European Union (EU), as one of the most influential economic and regulatory systems in the world, has developed a comprehensive legal framework aimed at preventing unfair practices and maintaining integrity within the internal market. Concepts such as good faith, fairness, transparency, and protection of weaker parties occupy a central position in European contract law and consumer protection mechanisms. The principle of reasonableness and fair dealing has gradually evolved into a fundamental criterion for evaluating contractual

behavior, requiring parties to act honestly and avoid exploiting informational, economic, or bargaining inequalities. In European contract law, fraudulent conduct is not viewed merely as a private dispute between contracting parties; rather, it is considered a threat to market confidence and the proper functioning of commercial systems. The European approach therefore combines private law remedies, such as contract avoidance and compensation, with public regulatory mechanisms, including administrative sanctions and market supervision. The present study investigates the legal effects of unconventional and fraudulent conduct on international commercial contracts under EU regulations through a descriptive-analytical and comparative methodology. It examines the interaction between contractual principles, consumer protection rules, and regulatory instruments, particularly the Unfair Commercial Practices Directive, the Principles of European Contract Law (PECL), and the General Data Protection Regulation (GDPR). The study seeks to determine how EU law responds to fraudulent behavior, how such conduct influences contractual validity and enforceability, and what legal consequences may arise for commercial actors operating within or in connection with the European single market ([Lando & Beale, 2016](#); [Weatherill, 2013](#)).

Unconventional conduct in international commercial contracts refers to behaviors that deviate from accepted standards of professional competence, honesty, transparency, and fair dealing. In the European legal framework, such conduct is primarily assessed through the principles of good faith and commercial fairness, which operate as normative standards for evaluating the legitimacy of contractual behavior. The Unfair Commercial Practices Directive 2005/29/EC represents one of the most significant EU instruments addressing deceptive and aggressive commercial practices. Under this framework, practices capable of materially distorting the economic decision-making capacity of the average consumer or commercial partner are considered unfair and prohibited. Such practices include providing false information, concealing essential facts, manipulating consumers through misleading representations, or applying undue psychological pressure. This regulatory approach demonstrates the EU's transition from a purely individualistic understanding of contractual freedom toward a model of responsible contractual autonomy based on fairness and transparency ([Stuyck et al., 2016](#); [Twigg-Flesner, 2018](#)). Fraud, as a more serious form of unconventional conduct, represents a deliberate attempt to influence contractual consent through deception. Unlike ordinary misrepresentation, fraud affects the foundation of consent itself because it prevents a party from making an informed and voluntary decision. In international contract law, fraudulent behavior may involve concealment of material information, submission of false documents, manipulation of contractual negotiations, or exploitation of the weaker party's lack of knowledge. Although EU member states maintain different national definitions of fraud, a common European approach recognizes fraudulent conduct as incompatible with good faith and fair commercial practices. The PECL strengthens this understanding by establishing good faith and fair dealing as guiding principles throughout the entire contractual process, including negotiations and performance. Consequently, fraudulent conduct may generate both contractual consequences and independent civil liability because it violates not only private interests but also broader standards of commercial integrity ([Bahrami, 2017](#); [Katouzian, 2019](#); [Lando & Beale, 2016](#)).

The EU legal system addresses fraudulent conduct through a combination of contractual principles, consumer protection legislation, and regulatory enforcement mechanisms. Among these instruments, the Unfair Commercial Practices Directive constitutes a central legal framework for preventing deceptive behavior in the internal market. The Directive establishes a general prohibition against unfair commercial practices and requires member states to ensure effective enforcement through competent authorities. Its importance lies in its preventive and risk-based approach, as

liability does not necessarily depend on proving that a specific consumer was actually deceived; rather, it is sufficient to demonstrate that the practice was objectively capable of misleading the average consumer. This approach strengthens regulatory intervention and allows authorities to address fraudulent practices before extensive economic harm occurs (Howells & Wilhelmsson, 2017; Stuyck et al., 2016). In addition to consumer protection rules, the PECL has significantly influenced the development of European contractual standards by promoting good faith, fairness, and protection against abusive contractual behavior. Although PECL does not constitute binding legislation, it serves as an important source of inspiration for national legal systems and judicial interpretation. Its provisions recognize that fraudulent inducement may justify avoidance of contracts and establish obligations of honesty during negotiations and contractual performance. Furthermore, the GDPR has expanded the EU's regulatory response to fraudulent conduct in the digital commercial environment. In contemporary international trade, misuse of personal data, lack of transparency in data processing, and misleading digital practices may constitute forms of unfair behavior that compromise contractual trust. The GDPR introduces strict obligations regarding lawful, fair, and transparent data processing and imposes substantial penalties for violations, thereby reinforcing the principle that commercial actors must maintain integrity not only in traditional contractual dealings but also in digital transactions (Bygrave, 2020; Kuner, 2020).

Fraudulent conduct produces significant legal consequences concerning the validity, performance, and termination of international commercial contracts. One of the primary consequences is the creation of a right to avoid or terminate the contract for the party whose consent has been affected by deception. Under European contractual principles, fraud is considered a defect in consent because it prevents genuine agreement between the parties. Therefore, a contract concluded through fraudulent inducement may be subject to annulment or avoidance in favor of the injured party. This approach reflects the EU's commitment to ensuring that contractual freedom does not become a mechanism for protecting dishonest behavior or unlawful advantage. In addition to avoidance, fraudulent conduct may result in civil liability and compensation obligations. The principle of full compensation, recognized within European legal approaches, requires the wrongdoer to compensate losses directly caused by fraudulent actions, including expenses incurred by the injured party and lost economic opportunities. The purpose of compensation is not merely punishment but restoration of the victim's position to the situation that would have existed without fraudulent interference (Mirzaei, 2021). Moreover, EU law increasingly recognizes that liability may arise even during the pre-contractual stage. Parties engaged in negotiations are required to respect principles of honesty and good faith, and deceptive conduct during negotiations may generate liability even if the final contract is not concluded. Fraud may also lead to administrative sanctions, particularly when it violates consumer protection, competition, or data protection regulations. Regulatory authorities within member states possess extensive powers to investigate unfair practices and impose financial penalties. These sanctions demonstrate that fraudulent commercial behavior is not treated solely as a private contractual issue but also as a violation of public market standards. Through this combination of contractual remedies, compensation mechanisms, and regulatory enforcement, the EU seeks to create a commercial environment in which economic efficiency is balanced with fairness and accountability (Micklitz, 2021; Reich, 2014).

The judicial approach of the Court of Justice of the European Union has played a significant role in shaping the interpretation and application of EU rules concerning unconventional and fraudulent conduct. The CJEU has consistently adopted a protective and purposive interpretation of concepts such as fairness, transparency, and good faith in order to preserve consumer confidence and the

proper functioning of the internal market. Rather than relying solely on traditional contractual concepts, the Court has emphasized the broader social and economic objectives underlying EU regulations. In cases involving unfair commercial practices, the CJEU has recognized that the assessment of misleading behavior should focus on the objective capacity of conduct to distort economic decisions rather than requiring proof of subjective fraudulent intent comparable to criminal law standards. This approach reduces evidentiary barriers for weaker parties and encourages businesses to adopt higher standards of transparency and responsible conduct (Hasani, 2020; Stuyck et al., 2016). The Court has also contributed to harmonizing national legal approaches by ensuring consistent interpretation of EU directives across member states. Through its jurisprudence, the CJEU has reinforced the principle that contractual autonomy cannot justify abusive or deceptive practices. Where a contract has been formed through exploitation, misinformation, or manipulation, judicial protection may be provided to restore contractual balance. Furthermore, the Court's interpretation supports the integration of private and public regulatory principles, demonstrating that contractual fairness is closely connected with broader objectives such as market confidence, consumer protection, and economic stability. This judicial development confirms that EU contract regulation is not limited to correcting individual contractual disputes but also serves as a mechanism for maintaining trust and fairness within international commercial relations (Micklitz, 2021; Weatherill, 2013).

The findings of this study demonstrate that unconventional and fraudulent conduct poses a substantial challenge to the stability and reliability of international commercial contracts. The European Union has responded to this challenge through a multidimensional legal framework combining contractual principles, consumer protection regulations, data protection rules, and judicial oversight. Unlike approaches that focus exclusively on compensation after harm occurs, EU law emphasizes prevention, deterrence, transparency, and the protection of weaker parties. Fraudulent behavior may affect contractual validity, generate civil liability, lead to administrative penalties, and damage the commercial reputation of businesses within the European market. Therefore, international traders seeking cooperation with European partners should develop internal compliance mechanisms, strengthen transparency procedures, and align their contractual practices with European standards of good faith and fair commercial conduct.

References

- Alizadeh, M. (2017). Foundations of the Principle of Good Faith and Fair Dealing in Contracts. *Specialized Journal of Theology and Law*(15-16).
- Bahrami, R. (2017). The Effect of Fraud on the Validity of Consent in International Contracts. *Private Law Quarterly*(38), 90-115.
- Bygrave, L. A. (2020). *Data Privacy Law: An International Perspective*. Oxford University Press.
- Emami, H. (2016). *Civil Law: General Rules of Contracts* (Vol. 1). SAMT Publications.
- Hasani, H. (2020). Reasonableness as a Legal Principle of Contract Law. *Comparative Law Journal*(2).
- Howells, G., & Wilhelmsson, T. (2017). *European Consumer Law*. Routledge.
- Jafarzadeh, M. G., & Simayi Sarraf, H. (2015). Good Faith in International Contracts: A General Rule or an Exceptional Doctrine? *Journal of Legal Research, Faculty of Law, Shahid Beheshti University*(41).
- Kashani, M. (2019). *The Theory of Fraud against the Law: Legal Devices* (2nd ed.). Former National University Press.
- Katouzian, N. (2019). *General Rules of Contracts*. Enteshar Joint Stock Company.
- Kuner, C. (2020). *European Data Protection Law: Corporate Regulation and Compliance*. Oxford University Press.
- Lando, O., & Beale, H. (2016). *Principles of European Contract Law: Parts I and II*. Kluwer Law International.
- Micklitz, H. W. (2021). The Expulsion of the Concept of Protection from Consumer Law and the Return of Social Elements in Civil Law. *Journal of Consumer Policy*, 35(3), 283-296.

- Mirzaei, H. (2021). Civil Liability Arising from Unfair Commercial Practices in European Union Law. *International Legal Journal*, 8(2), 55-78.
- Reich, N. (2014). The Public-Private Divide in European Law. *European Law Journal*, 20(6), 711-729.
- Stuyck, J., Terry, E., & Van Dyck, T. (2016). Confidence through Fairness? The New Directive on Unfair Business-to-Consumer Commercial Practices in the Internal Market. *Common Market Law Review*, 43, 107-152.
- Twigg-Flesner, C. (2018). *The European Union Consumer Law Compendium*. Intersentia.
- Weatherill, S. (2013). *EU Consumer Law and Policy*. Edward Elgar Publishing.